

PRAKTIJKVOORBEELD

“Door aan armoede te werken, ontdekten we het belang van een breed netwerk”

1 Onze school

Wij zijn een tso- en bso-school in de Brusselse rand met ongeveer 420 leerlingen. De leerlingenpopulatie in onze school is zeer divers. Je kan onze school best omschrijven als een versmelting van de wereld.

Vele leerlingen brengen hun eigen rugzak mee. Een aantal leerlingen hebben slechte ervaringen in een vorige school of zijn schoolmoe na het behalen van B- of C-attesten. Ook een groeiende armoedeproblematiek deed ons nadenken over de manier van werken die we tot dan hadden gebruikt.

2 Aan de slag

2.1 Investeren in het schoolnetwerk

Zo'n acht jaar geleden beslisten we om meer in te zetten op het netwerk van de school. Het is gestart vanuit het idee om te besparen op de schoolfactuur. Een eerste stap was om de gemaakte kosten per jaar en per studierichting op te sommen om een overzicht te verkrijgen. We merkten dat er een groot aandeel van de kosten op de schoolfactuur ging naar busvervoer voor uitstappen. Om hierop te besparen, gingen we een engagement aan met het Cultureel Centrum van de gemeente voor bijvoorbeeld het organiseren van film- en theatervoorstellingen. Door aan armoede te werken, ontdekten we het belang van een breed netwerk. Dat is er gekomen doordat we een **netwerkaart** van de gemeente hebben opgesteld met een overzicht van de organisaties van de gemeente.

Vanuit dit eerste contact met het cultureel centrum van de gemeente hebben we de contacten naar andere organisaties die onze school kunnen ondersteunen of een dienst verlenen verder uitgebreid. Zo hebben we momenteel contacten bij het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW), [Hopperank](#) (vzw die volwassen personen met (een vermoeden van) een beperking die zelfstandig wonen begeleidt), andere secundaire en basisscholen uit de gemeente en de gemeente zelf. Het Huis van het Kind organiseerde

“Als school vinden we het belangrijk dat het netwerk niet enkel voordelen biedt voor ons en onze leerlingen, maar ook voor de organisaties waarmee we een engagement aangaan”

op vaste momenten bijeenkomsten om alle partners in de gemeente samen te brengen om te overleggen over verdere stappen. Ook onze leraren geven aan dat ze veel hebben aan het uitgebouwde netwerk. Zo hebben de leerlingen opnieuw de bibliotheek leren kennen en ontdekten ze initiatieven in de buurt.

2.2 Voordelen van een breed netwerk

Als school vinden we het belangrijk dat het netwerk niet enkel voordelen biedt voor ons en onze leerlingen, maar ook voor de organisaties waarmee we een engagement aangaan. Zo organiseert het Huis van het Kind jaarlijks een infoavond voor nieuwe ouders. Hiervoor worden onze leerlingen van bijvoorbeeld de richting Voeding en Verzorging gevraagd om te helpen. Zij kunnen vanuit hun opleiding mee de informatie ondersteunen. Het is dus een win-win situatie voor zowel onze leerlingen als voor de organisatie waarmee we samenwerken.

Een bijkomend voordeel is dat door een goede relatie met bijvoorbeeld een CAW, de leerlingen die moeilijkheden ondervinden sneller bij de juiste personen of instanties terecht kunnen. De contacten zorgen soms ook voor **short cuts**. Zo kunnen we voor NAFT-projecten beroep doen op zalen van het cultureel centrum waardoor de leerlingen in een meer neutrale en veilige context een NAFT kunnen volgen.

Onze leraren ervaren dit als een voordeel. Zij zeggen dat doordat de basis reeds gelegd werd, het makkelijker wordt om een organisatie aan te spreken. De **drempel** naar anderen toe, is letterlijk **verlaagd** en wij zien er enkel voordelen in omdat leerlingen sneller geholpen kunnen worden door de juiste personen met de juiste expertise.

Verder ervaren wij voordelen door het overleggen met andere partners voor onze eigen schoolwerking. Door deze partners krijgen we de mogelijkheid om een andere bril op te zetten. Zo heeft vzw Hopperank ons aan het denken gezet over hoe we leerlingen met een beperking toegang kunnen bieden tot de school. We vinden het eveneens belangrijk om informele overlegmomenten te

houden met de verschillende partners. Hierdoor kunnen we bepaalde vragen afdruisen en verdere afspraken maken voor een samenwerking.

2.3 Blijvende focus op armoede

Ondertussen blijven we ook inzetten op **armoede**, waarmee dit oorspronkelijk gestart is. Momenteel bekijken we welke stappen we kunnen ondernemen met betrekking tot de modernisering van het secundair onderwijs, of we eventueel eigen cursussen kunnen gebruiken om de kosten te drukken, hoe we zullen omgaan met het aanschaffen van laptops voor de leerlingen, welke materialen noodzakelijk zijn voor elke leerling ... Dat zijn vragen waar wij als school op dit moment nog over nadenken om ervoor te zorgen dat we elke leerling mee krijgen.

Daarnaast zoeken we naar manieren om ervoor te zorgen dat alle leerlingen mee kunnen op schooluitstap. We hebben zeker niet alle schooluitstappen zo maar geschrappt, maar gingen op zoek naar waardevolle alternatieven voor reeds bestaande uitstappen. Zo zoeken we het vaker dichter bij huis en gaan we samenwerkingen aan met organisaties in de buurt die kunnen helpen. Verder nemen we vaker de trein naar een uitstap in plaats van een bus omdat dit een goedkoper alternatief is. Buitenlandse reizen organiseren we steeds in de schoolvakanties, waardoor deelname niet verplicht wordt.

Verder maken we in de school reclame voor de SNS-pas (Sport na School). Met deze pas kunnen leerlingen uit de secundaire scholen op daluren gratis deelnemen aan bepaalde sportactiviteiten. Onze leerlingen leren nieuwe sporten kennen en zijn meer actief bezig, ook na de schooluren.

Onze school heeft ook de leraren aan het werk gezet om mee na te denken over het verlagen van de schoolfactuur. Per vakgroep kregen ze een overzicht van de gemaakte kosten. Daarna maakten ze de oefening om te kijken hoe ze de kosten konden inperken op bepaalde aspecten zonder te moeten onderdoen voor de kwaliteit van het onderwijs. Deze denkoefening voerden we een aantal jaren uit en sindsdien is dit bedrag vrij continu gebleven. Door deze denkoefening aan de leerkrachten voor te leggen en samen met hen op zoek te gaan naar oplossingen is er een gemeenschappelijk kader gecreëerd van waaruit we samen verder kunnen werken. Door deze oefening samen met de leerkrachten te doen, stelden we vast dat veel leerkrachten niet wisten hoeveel geld ze uitgaven aan uitstappen en activiteiten. Aansluitend hierbij geven we aan ouders de mogelijkheid om betalingen te spreiden en kijken we samen met hen wat haalbaar is. Er is een **vaste contactpersoon** aangeduid binnen de school die instaat voor de opvolging van deze initiatieven.

Doordat de leerkrachten mee betrokken werden in het denken rond armoede richtten we een **huiswerkklas** op. In deze klas zijn steeds dezelfde leerkrachten aanwezig waardoor een vertrouwensband kan worden opgebouwd. Er zijn computers aanwezig waardoor kinderen zonder computer thuis toch huistaken kunnen maken waarvoor ze deze nodig hebben. Deze huiswerkklas gaat enkel op vaste dagen door, waardoor kinderen goed moeten plannen.

Het contact met de **gemeente** heeft ervoor gezorgd dat de sociale dienst van de gemeente een uiteenzetting hield voor ons team en de leerlingen tijdens onze GOK-dagen. Verder zet de jeugdinst tijdens deze **GOK-dagen** een opleiding op poten om de leerlingen vanaf het vierde jaar warm te maken voor de speelpleinwerking van de gemeente. Omdat deze opleiding op school georganiseerd wordt, is de drempel lager om er aan deel te nemen. De gemeente doet ook een beroep op ons bij de 11 november-viering. De vakgroep Nederlands zorgt er mee voor dat een aantal leerlingen een tekstje voorlezen. En de leerlingen van de richting Werktuigmachines vervangen de ijzeren plaatjes van de oud-strijders wanneer die aan vernieuwing toe zijn.

Tot slot vinden we dat het netwerk van de school en het verlagen van de schoolkosten heeft bijgedragen tot het **welbevinden** van onze leerlingen. Doordat uitstappen nu dichterbij huis zijn, zijn deze meer betaalbaar waardoor meer leerlingen deelnemen. We merken dat leerlingen nu meer vanuit een interesse een studierichting kiezen. Vroeger kozen leerlingen vaker een studierichting die minder kost, in plaats van een richting die meer aansluit bij hun interesses.

3 Knelpunten onderweg

Het grootste knelpunt bij het netwerken, is dat bepaalde afspraken en **contacten** kunnen **verwateren**. Onze ervaringen leerden dat de gemaakte afspraken erg persoonsgevoelig zijn en als een bepaalde persoon dan niet meer bij een organisatie werkzaam is, moet een deel van het netwerk opnieuw opgebouwd worden.

Bepaalde organisaties worden overbevraagd en kunnen niet altijd een antwoord bieden op de vragen die wij als school hebben. Het vergt veel tijd van ons om te investeren in de relaties met al deze verschillende organisaties.

“Armoede is niet altijd even duidelijk zichtbaar en dat maakt het extra moeilijk om hiermee om te gaan”

We stellen ook vast dat contacten met de gemeente niet altijd even vanzelfsprekend zijn voor een katholieke school. Voor gemeentescholen blijft dit toch makkelijker. We hebben hierin veel moeten investeren.

Een ander aspect waarop we botsten is het feit dat **armoede sluimert**. Armoede is niet altijd even duidelijk zichtbaar en dat maakt het extra moeilijk om hiermee om te gaan. Hoewel we er zeker van zijn dat we al het mogelijke doen om de drempel voor ouders zo laag mogelijk te houden, weten we dat bepaalde mensen door de mazen van het net glippen.

4 Hoe verder?

Als toekomstperspectief zouden we graag zien dat het NAFT-project wordt ingebed in de gemeente en dat dit over de verschillende scholen in de gemeente heen kan lopen. Nu is dit project enkel mogelijk via het netwerk dat we zelf hebben opgebouwd.

We blijven inzetten op het **uitbreiden en onderhouden** van het **netwerk**. We willen de gemeente blijven motiveren om te blijven inzetten op de ondersteuning van de inwoners en meer bepaald de leerlingen van de scholen. We blijven zoeken naar mogelijkheden om op regelmatige basis samen te zitten met de verschillende partners die betrokken zijn bij onze school.

